

κατ' ἐξοχήν ἀκριδοφάγον, τὸ δὲ θέρος ὀπωροφάγον καὶ ἰδίως σταφυλοφάγον. Πβ. ΠΓεννάδ. 87 κέξ.

Ἄγιορείτης ὁ, πολλαχ. Ἀγιουρείτ'ς Μακεδ.

Τὸ μεσν. οὐσ. Ἀγιορείτης. Πβ. Δονκ.

1) Μοναχὸς τοῦ Ἁγίου Ὁρους πολλαχ. Συνών. Ἀγιονορείτης 1. 2) Τεχνίτης λαϊκός, ὡς ὑποδηματοποιός, σιδηρουργός, κτίστης καὶ λοιποί, ἐργαζόμενος ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Μακεδ.

Ἀγιορείτικος ἐπίθ. Ἄνδρ. Ἀθ. Κωνπλ. Πελοπν. Ἀρκαδ.) Σκῦρ. Σῦρ. (Ἑρμοῦπ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. Ἀγιορείτης.

Ὁ ἐξ Ἁγίου Ὁρους προερχόμενος, ἐπὶ φυσικῶν προϊόντων ἢ τεχνητῶν πραγμάτων: Ἀγιορείτικο κρασί Ἀθ. κ. ἄ. Ἀγιορείτικα φασόλια-λεφτόκαλα αὐτόθ. Ἀγιορείτικος σκαῦφος (ἰδιαζούσης κατασκευῆς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν κληρικῶν) Κωνπλ. Ἀγιορείτικος ἀσημοσταυρὸς Ἀρκαδ. Ἀγιορείτικο τραπέζι (τράπεζα φαγητοῦ πρωτογόνου κατασκευῆς μονοκόμματος διαμέτρου ἑνὸς περίπου μέτρου καὶ ὕψους 0,30) Σκῦρ. Ἀγιορείτικα σῦκα καὶ ἄνευ οὐσ. Ἀγιορείτικα (σῦκα εὐμεγέθη, λευκόφαια καὶ βαθέος ἐρυθροῦ χρώματος ἐσωτερικῶς) Ἑρμοῦπ. Ἀγιορείτικα σκεῆ (σκη παράγουσα τὰ εἰρημένα σῦκα) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Σὰν ἄρχως ἄρχως ἔρχεσαι, σὰ ρήγας κατεβαίνεις, σὰν Ἀγιορείτικος σταυρὸς ἔς τὸν καφενὲ πηγαίνει (ἄρχως=ἄρχων) Ἄνδρ. Συνών. Ἀγιονορείτικος.

ἅγιος ἐπίθ. κοιν. καὶ Καπ. (Ἀραβάν. κ. ἄ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. κ. ἄ.) ἅγιος σύννηθ. ἅγιους βόρ. ἰδιώμ. ἅγιο Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν.) ἅγιο Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ἅγιε Τσακων. ἅγιε Τσακων. ἅγιος Κύπρ. Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) κ. ἄ. ἅγιους Β.Εὔβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. ἅις σύννηθ. ἅις Πόντ. (Κρώμν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) ἅις Πόντ. (Κρώμν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) ἅις Πόντ. (Χαλδ.) ἅις Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.) ἅος Ἰκαρ. Γενικ. ἁγιοῦς Σῦρ. (Ἑρμοῦπ.) ἅγιος Καλαβρ. (Μπόβ.) Πληθ. ἁγίῳ Μακεδ. ἁγίουνε Τσακων. ἁγιοζία Καπ. Θηλ. ἁγισσα Πόντ. (Κερασ.) ἁίσσα Κύπρ. ἁεσσα Πόντ. (Χαλδ.) Οὐδ. ἁιν Κύπρ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἅγιος. Ἐν παραθέσει ἢ συνθέσει μετὰ ὄν. συνήθως ἁγίων τὸ ἐπίθ. ἐμφανίζεται ὑπὸ τοὺς τύπ. ἁγιο-ἁγι-ἁι-ἁε-ἁ-, τὸ δὲ θηλ. ὑπὸ τὸν τύπ. ἁγιά-, ἐν Λέσβ. δὲ καὶ ἁγιάν- πρὸ φων. Τὸ ἁίς συνήθως εὐχρηστεῖ ἐν παραθέσει, πβ. ἁίς-Δημήτρις, ἁιν-σήμαντρον κττ.

1) Ὁ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καθιερωμένος κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀγιο βαγγέλιο-βῆμα-δισκοπότηρο. Ἀγία τράπεζα κοιν. Ἀγία μυστήρια πολλαχ. Ἀγίες ἡμέρες (ἡμέραι μεγάλων ἐορτῶν, π. χ. τῶν Χριστουγέννων, τοῦ Πάσχα κττ.) πολλαχ. Μὰ τὴν ἁγία ἡμέρα ποῦ ξημερώνει! (ὄρκος) πολλαχ. Ἀγία θυρία (αἱ θύραι τοῦ ἱεροῦ βήματος) Ἀθ. Μὰ τ' ἁγία βαγγεῖλ! Κερασ. Μὰ τοὺρ ἁγιε ἀμέρε ἢ ἱμ' παθῶντε! (μὰ τὰς ἁγίας ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται!) Τσακων. || Ἄσμ.

Σήμανεν τ' ἁιν σήμαντρον, οὗλοι νὰ τ' ἀγροικήσουν, γιὰ νὰ ῥτουν εἰς τὴν ἐκκλησιάν, τὴν τάξιν νὰ ἀρκίσουν Κύπρ.

Τώρα ν' ἅγια Σαρακοστή, τώρα ν' ἅγιες ἡμέρες

Ἄνδρ. Ἡ σημ. αὕτη ἤδη ἀρχ. Πβ. Ἡρόδ. 2,41 «Ἀφροδίτης ἱερὸν ἅγιον», Πλάτ. Κριτ. 116 C «ἱερὸν ἅγιον», Ἰσοκρ.

Ἑλέν. 63 «θυσίας... ἁγίας καὶ πατρίας». β) Ὁ δι' ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς ἢ εὐχῆς καθιερωμένος σύννηθ. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.): Ἀγιο μύρο σύννηθ. Ἀγία λάδια (τὸ εὐχέλαιον) Ἀστυπ. Σῦρ. Ἀγία κόλλυβα Σκίαθ. Ἀγιο νερό (τὸ ὕδωρ τοῦ ἁγιασμοῦ) Μπόβ. Ἡ Τόμουριατὴ τῆς ἁγίας ἀλαΐα (ἢ Κυριακῇ τῆς ἁγίας ἐλαΐας, ἥτοι ἡ Κυριακῇ τῶν Βαΐων) αὐτόθ. || Φρ. Τοῦ δώκανε τ' ἅγια λάδια (ἔδωσαν εἰς αὐτὸν τὸ εὐχέλαιον, ἥτοι εἶναι ἐτοιμοθάνατος. Ἐπὶ Χριστιανοῦ δυτικοῦ). γ) Ὁ ἁγιασμένος, ἱερός, ἐπὶ πραγμάτων σχετιζομένων ἢ ἀνηκόντων εἰς τὸν ἄνθρωπον, κυρίως προκειμένου περὶ τῆς μετὰ θάνατον καταστάσεως κοιν.: Ἀγίος τάφος. Ἀγιο χῶμα. Ἀγία λείψανα. Ἀγιο νὰ ναι τὸ χῶμα ποῦ κεῖται! (εὐχή). Ἀγία νὰ ναι τὰ κόκκαλά του! (εἶθε νὰ ἁγιασῇ!) κοιν. Ἀγιο κορμί (τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος) Κέρκ. Ἀγία νὰ εἶναι τὰ κόκκα σι! (ἁγία νὰ εἶναι τὰ κόκκαλά του!) Τσακων. || Φρ. Ἀγιο τὸ κόκκαλό του κι ἅγιο τὸ χῶμά του! (ἐπὶ ἀνδρὸς ἐναρέτου καὶ φιλανθρώπου, συνηθέστερον δὲ εἰρων. περὶ τοῦ ἐν κακίᾳ βιώσαντος) Ἡπ. Σὰν ἅγιο λείψανο (ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἀγία λείψανα (τὰ πρὸς φύλαξιν τινος ὄπλα ἐκ μεταφ. τῶν λειψάνων ἁγίων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς φυλακτήρια) Ζάκ. 2) Ἀγνός, εὐσεβής, ἐνάρετος σύννηθ.: Ἦταν ἓνας ἅγιος ἄνθρωπος. Ἀγία γυναῖκα. Ὁ Θεὸς σχωρεῖ τὴν τὴν ἁγία γυναῖκα! (εὐχή ἐπὶ θανούσης εὐλαβοῦς καὶ ἀγαθῆς γυναικὸς) σύννηθ. || Φρ. Καλὸς καὶ ἅγιος (ἐπὶ προσώπου, περὶ τῆς τελείας χρηστότητος τοῦ ὁποῖου ἐπαινουμένου παρ' ἄλλων ἐκφράζομεν δισταγμὸν τινα ἐκδηλούμενον εὐθύς μετὰ τὴν φρ. διὰ προτ. εἰσαγομένης διὰ συνδ. ἀντιθετικοῦ). Κάνει τὸν ἅγιο (ἐπὶ τοῦ ὑποκρινόμενου τὸν ἐνάρετον) σύννηθ. β) Σεβάσμιος, ὡς τίτλος ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, ἐπισκόπου, ἀρχιεπισκόπου, ἡγουμένου κττ. (συνήθως ἀσυνιζήτως) κοιν. καὶ Πόντ.: Ὁ ἅγιος Θεσσαλονίκης-Κερκύρας-Χίου κτλ. (ἐνν. μητροπολίτης ἢ ἐπίσκοπος). Ὁ ἅγιος ἀρχιεπισκοπῆς-ἡγούμενος-οἰκονόμος κτλ. κοιν. Ὁ ἅγιος καθηγούμενος Πόντ. Ἀγίους πνευματῶς Θράκ. (Αἰν.) 3) Ὁ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας δι' εἰδικῶς καθιερωμένης ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐορτῆς μετὰ θάνατον τιμώμενος ἄνθρωπος, διότι εἴτε διὰ τῆς διδασκαλίας εἴτε διὰ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου βίου εἴτε διὰ τοῦ μαρτυρικοῦ του θανάτου συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐμπέδωσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως (συνήθως ἀσυνιζήτως) κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Σινασσ. κ. ἄ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι-πατέρες. Ὁ αἰς-Βασίλειος-Γεώργιος-Γιάννης-Δημήτριος κλπ. Ἡ ἁγία-Βαρβάρα-Κατερίνα-Κυριακῇ κλπ. κοιν. Συνήθως ἔλλειπτ. οἰοσδήποτε ἅγιος καὶ πληθ. οἱ ἅγιοι ἐν γένει γενικῶς καὶ ἀορίστως παραλειπομένου τοῦ οὐσ.: Φρ. Κάθεται σὰν ἅγιος (ἡσυχος, ἀκίνητος. Ἡ μεταφ. ἐκ τοῦ ἐν εἰκόνι παρισταμένου ἁγίου) Κρήτ. Σὰν ἅγιος εἶναι (ἐπὶ ἰσχυροῦ καὶ ὠχροῦ) Ἀπύρανθ. Ἀρχισι νὰ τόνι παρακαλῇ σὰν ἅγιον Αἰν. Σὰν Ἑβραῖος ἅγιος (ἐπὶ τοῦ πωγωνοφόρου) Πελοπν. (Ἀργ.) Θεὸς καὶ ἅγιος ἐν (ἐπὶ πράγματος, ὅπερ συγκρινόμενον πρὸς ἕτερον φαίνεται πολὺ καλύτερον) Τραπ. Τί ἅγιου πιστεύ' αὐτὸς κἀνένας δὲν ξέρ' (οὐδεὶς γνωρίζει τὰς σχέσεις του) Αἰτωλ. Ἀγιο τὸν ἔκαμα (τὸν ἰκέτευσα θερμῶς, ὅπως ἤθελον ἰκετεύσει ἓνα ἅγιον) Ἀθῆν. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Θεὸς κι ἅγιο τὸν ἔκαμα Θεσσαλον. Χρυσῇ κι ἅγιο τὴν ἔκανα, δὲ θέλησε (τὴν ἀπεκάλεσα ἁγίαν καὶ χρυσῇν ἢ τὴν ἀπεκάλεσα χρυσῇν καὶ τὴν παρεκάλεσα ὡς ἁγίαν, ἥτοι ὑπερβαλλόντως ἰκέτευσα αὐτήν) Πελοπν. (Δημητσάν.) Χρυσὸν καὶ ἅγιον τὸν ἔκαμα Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

